

Régi brassai ötvösök.

A brassai ötvösczéh iratai között van egy kézirat, melyet bátran elnevezhetünk *mesterkönyvnek*¹ s mely időrendben közli az egyes ötvösök belépésének idejét és körülményeit.

E jegyzék kiválóan fontos nemcsak azért, mert megtartotta a XVII—XIX. századbeli brassai ötvösök neveit, de fontos azért is, mert egyéb aprólékos feljegyzései a czéh belső életébe és annak fokozatos fejlődésébe is bepillantást engednek. Azt hiszem megérdemli ezért, ha e jegyzéket a szakemberek használatára rövid kivonatban itt közlöm.²

Ismeretes, hogy az ötvöslegénynek, ha törvényszabta idejét vándorlással kitéltötte, a czéhszabályok értelmében joga volt a czéhmestereknél jelentkezni és a *mesterremeket* kikérni. Ha a czéhmesterek a legény okmányait rendben találták, megengedték a mesterremek készítését, ami ugyancsak a szabályok értelmében felügyelet alatt, rendszeren az egyik czéhmesternél történt. A mesterremek Brassóban is három darab elkészítéséből állott, ú. m. legelső helyen említik mindig az ezüstből való *edényt (Geschirr)*, melynek formáját azonban közelebbről nem ismerjük, valószínűleg alakokkal díszített serleg (kupa) lehetett. Ezen mutatta be a mesterjelölt az ő trébelő művészetét. A második egy rézből való czímeres *pecsétlő* volt, ezzel bizonyította az ötvöslegény, hogy a vésőt is jól kezeli; végül az aranykőves *gyűrű* azt mutatta, hogy a drágakövek befoglalásához is ért. Ez volt századokon keresztül az úgynevezett mesterremek s csakis a

¹ Fehér bőrkötésben, félfolió alakban, préselt egykorú cífrázatokkal díszítve. Papírjának vizjegye: koronás sas H. S. betűkkel. Eredeti címe a belső lapon:

*Register vber die Meyster wie sie in die czech
treden wnd wie sie mied Tod abgehen.*

Az első lapon e felírás ismétlődik a következő datummal: A. 1615. die 2. Januarii. Ezen időben Georg Kozak és Hanns Gorgias voltak a czéhmesterek, valószínűleg tehát, hogy ők szerezték a czéh használatára ezt a könyvet. A tábla belső oldalán és a 2. lapon két-két czéhhatározat következik.

A könyv maga két részből áll. Az *első rész* a 3. lapon kezdődik, 1614 februárius 23-áról van datálva az első bejegyzés, az utolsó a 96. lapon 1862-ből, van összesen 247 bejegyzése.

² A kötet mutatójában az ötvösöket *esaládi* nevek abéczé rendjében soroljuk föl. Szerk.

legújabb időben tértek el attól annyiban, hogy más egyéb művet is elfogadtak remek gyanánt. A mesterremek elkészítésére nyolcz hét volt engedélyezve, aki azontúl dolgozott, büntetést fizetett, még pedig hetenkint egy forintot. Ha a mesterjelölt a remekkel elkészült, azt a czéhben bemutatta; a mesterek a művet igen szigorúan bírálták meg, nem nézték el a legkisebb hibát sem. Csakis így tudjuk megmagyarázni azt a körülményt, hogy csaknem valamennyi jelentkező elbukott a felvételi vizsgálaton, vagyis a legritkább esetek közé tartozik, hogy valakinek mind a három művét elfogadják, jónak találják. Mindössze négy ilyen találunk a brassai ötvösök között, méltók tehát arra, hogy nevüket itt külön is felemlítsük, e négy kiváló ifjú mester: Daniel Herman, Michael Seybriger, Stefan Welzer és Thomas Klosch. Bizonyára kiváló mestereik voltak s hosszú gyakorlat után tettek szert ily nagy ügyességre.¹ A kiknek munkáját nem fogadták el, azok büntetést fizettek s nem olvasunk olyan esetről, midőn valakit emiatt elutasítottak volna. Eleinte a büntetés darabonkint 2 frt volt, később 1659-től kezdve 4 frt. A teljesen rossz készítményeket darabokra törték. Kegyelemből azonban sokszor egészben hagyták a gyöngébb munkát is, sőt a büntetés egy részét is elengedték. A mesterremek bemutatását és bírálatát a jegyzőkönyvbe is bevezették.

Ezután szabad volt a legénynek megnősülni, sőt a szabályok szerint kellett is, mert addig a czéhbe nem avatták fel. A ki azonban legény korában nősült meg büntetésül (1628-tól kezdve) 4 frtot fizetett. A czéhszabályok humánus intézkedései folytán nemcsak az ötvösök gyermekei, de özvegyei is előnyben részesültek. Így a ki ötvösnek a leányát vagy özvegyét vette nőül, a felavatásnál szokásos illetékek egy részétől felmentést nyert. Mert az idegenek és a nem ötvösök fiai a felavatáskor magukért és feleségükért is 5—5 frtot fizettek a czéh pénztárába, ellenben az ötvösök fiai és a kik ötvöscsaládból házasodtak ez illetéket nem fizették maguk, illetőleg feleségük után.

Az ötvös legény ilyenformán elkészítvén a remeket s meg is nősülvén, újból jelentkezett a czéhmesternél és kérhette a czéhbe való felvételt, a mi ellenvetés nélkül meg is történt, ha a czéhszabályok értelmében a legény a követelményeknek eleget tett. Ugyanis ilyenkor kellett a különféle illetékeket lefizetni, a mi azonban nem volt valami könnyű dolog, mert egy ilyen felavatás a legénynek néha 50 frtnál is többjébe került, a mi, tekintve a pénz akkori magas értékét, elég drága mulatságnak mondható. Igaz ugyan, hogy részletekben is fizethette, de hát végül is csak meg kellett fizetnie. A felavatást követte a felavató mester-asztal (meistermahl). A

¹ Némelyikről azt okmányilag is kimutathatjuk, pl. Seybriger (alias Sommer) Mihályról tudjuk, hogy 15 évet töltött a külföldön vándorolva. V. ö. Kecskeméti W. Péter Ötvöskönyve *Arch. Ért.* III. évf. 2. rész.

szászok józanságát bizonyítja az a körülmény, hogy e lakomákat hamarosan megszüntették, mert már 1614-től kezdve pénzzel váltották meg az ifjú mesterek a lakomaadás terhét, még pedig eleinte 20, később 25 frttal. Itt is előnyben voltak az ötvösök gyermekei, mert azok továbbra is csak 20 forintot adtak.

Szokásban volt az ifjú mestert a lakoma, illetőleg a felavatás után hazakisérni, a hol is aztán folytatódott a dárídó. A czéh ettől a tehertől is megakarván szabadítani a fiatalokat, elrendelte, hogy ezentúl (1644) nem szabad az ifjú mestert hazakisérni, de viszont az új mester ezen a czímen 5 forintot fizet váltságdíjúl a czéhnek, ez a könyvben *Heimletung* néven szerepel.

Ezenkívül az ifjú mester, ha tanulóéveit nem Brassóban töltötte, kárpótlásul fizetett a czéhnek 30 frtot, ha pedig a törvényszabta legényévekből hiányzott egy pár hét, azt is pénzzel váltotta meg, minden hiányzó hét után 1 frtot tett le, éppen így jártak el azzal is, a ki esetleg munka nélkül töltött el néhány hetet.

Brassóban a várfal egy részének gondozása az ötvösökre volt bízva. Hosszú időn keresztül itt tartották a czéhgyűléseket is. Minthogy ennek fentartása pénzbe került, az új mesterektől 1652-től kezdve e czímen is illetéket szedtek, még pedig a helybeli ötvösök gyermekei 4, az idegeinek 8 frtot fizettek. Ez volt a *Rechgeld*.

1715-től kezdve szerepel a *székváltság* (Stuhl) is. Hogy ez a czéhben vagy a templomban való helyre vonatkozik-e, a szűkszávú feljegyzések nem mondják meg. Valószínűleg mind a kettőre vonatkozott s nem volt egyéb, mint pénzzel való megváltása azon jognak, mely az ifjú mestert felavatása után megillette, hogy t. i. úgy a czéhgyűlésekben, mint a templomban, a czéhbeli mesterek között foglalhatott helyet. A székváltság egy forint volt.

A czéh, hogy jövedelmét szaporítsa, 1746-ban meghozta azt a szokást, hogy az ifjú mesterek feleségét is külön beiktatták, illetőleg az asszonynak is lakomát (collatio) kellett volna adni, de ezt megválthatta 12 frttal. Ez az intézkedés nincs benn a czéhszabályokban és 1774-ben csakugyan ki is mondják, hogy ez az illeték törvénytelen lévén, ezentúl elmarad; de biz ez csak írott malaszt maradt, mert a 12 frtot ezentúl is megfizették a belépő ötvössel (Einrichtung der Frau).

Látjuk ebből, hogy az ifjú mesternek untig elég fizetnivalója volt s hogy ez a *czéh igazságának* (*Zehgerechtigkeitt*) nevezett czéhadó nem volt éppen mindig igazságos. Természete abban is megegyezett az adóéval, hogy folytonosan emelkedett, mert míg a XVII. század elején mindössze csak 20 frtot fizettek a felavatásért, később ez az illeték 60—70, sőt néha 100 frtra is hágott s csakis a legújabb időben (a XIX. sz. közepén) szállott le 10 frtra.

Míg könyvünk első fele a mesterek belépésével, a második rész az ötvös-mesterek elhalálózásával foglalkozik. Ez a második rész a 145. lapon kezdődik és címe:

Register vber die abgestorben Meyster.

A. 1615.

Az első bejegyzés a 146. lapon, 1600 december 16-áról való. Valószínű tehát, hogy a már előbb is vezetett jegyzéket 1614-ben beköztették s az első részt csak ettől az évtől kezdve írták rendszeresen. E második rész összesen 234 bejegyzést foglal magában. Időrendben közli az egyes mesterek halálózási (illetőleg temetési) évét, napját, néha a betegség nemét, többször az illető állását (Wortman, Zechmeister, Senior, Richter stb.) és esetleg a halálózás rendkívüli körülményeit. Az utolsó bejegyzés 1853-ból való. A feljegyzések a 146—181. lapig terjednek.

A mesterek névsora betűrendbe szedve a következő:

- | | |
|---|---|
| <p>Adam Tellmen, meghalt 1606-ban útszéli rablók által meggyilkolva.
Adolf Gust, a czéhbe lépett 1853. febr. 13.
Alexius Erdély, abrudbányai származású, a czéhbe lépett 1817. jan. 9.
Andreas Kattner, 1629. május 28., † 1660. aug. 11.¹</p> | <p>15 Bartesch² Hönningk (Hennek), 1695. máj. 29., 1705-ben halt meg Bukarestben.
Bartesch Igell senior, meghalt 1646. szept. 29.
Bartesch Igell junior, 1630. aug. 8., 1633. aug. 18.
Bartosch Kaspar, † 1647. aug. 27. pestisben.
Bartelmi Kattner, † 1613. aug. 18.</p> |
| <p>5 Andreas Mautner alias Starckman, 1712. decz. 11., † 1750 márc. 14.
Andres May senior, 1690. máj. 10. † 1737.
Andreas May junior, 1723., † 1728. aug. 4.
Andreas Raus, 1662. jan. 10., 1681. ápr. 11.
Andres Schmitt, 1635. május 8., 1639. decz. 28.</p> | <p>20 Barthess Péter, † 1610. máj. 28.
Barthes Pitter senior, 1619. nov. 11., 1657.
Barthes Pitter junior, 1648. júl. 13. 1670. aug. 18.
Barthess Peter, † 1710. máj. 28.
Bartes Schunkabonk, 1657. decz. 19., 1660. szept. 4. Pestisben halt meg.</p> |
| <p>10 Andreas Schoppel, felvették 1659. aug. 5-én, 1695. febr. 17.
Andreas Tellmen, 1632. okt. 14., 1643. jun. 9.
Andreas Trepches, 1657. okt. 22., 1692. decz. 12.
Andreas Ziegler, 1633. ápr. 11.
Andreas Ziegler junior, 1675. febr. 19., 1724.</p> | <p>25 Karl Hildebrand, belépett 1852. jan. 18.
Carl Muschalek, 1831. márcz. 15., 1853. máj. 10.
Carl Resch, belépett 1841. febr. 7.
Carl Römer, belépett 1817. jan. 9.
Carl Wächter, belépett 1862. febr. 2.</p> |
| | <p>30 Kaspar Kreisch, 1648. ápril. 25., 1660. aug. 20.</p> |

¹ Az első évszám a czéhbelpépés idejét, a második a halálózását jelenti.

² Bartesch, Bartusch = Bartholomaeus, Bertalan.

- Caspar Kreisch, belépett 1678. márcz. 28.
 Crestel Erkedér, 1698. okt. 21., 1718. ápr. 27.
 Christian Gust belépett 1821-ben.
 Krestell Kattner, † 1626. máj. 12.
 35 Christian Schnel, belépett 1754. márcz. 7.
 Kristoff Weller, † 1603. aug. 30.
 Daniel Blauweber, 1628. jún. 12., 1646. jan. 31.
 Daniel Herman, 1655. okt. 11., 1660. szept. 2.
 Daniel Hintzman, 1630. febr. 6., 1659. márcz. 1.
 40 Daniel Kreitzer, † 1660, aug. 14. pestisben.
 Daniel Mathesius, 1724. júl. 15., 1736.
 Daniel Schmied, † 1606. jan. 4.
 Daniel Schuller, belépett 1642. június 2.
 David Podner, † 1618. máj. 18.
 45 David Prodner, 1628. júl. 16., 1645. szept. 18.
 David Prodner, 1652. febr. 7., 1660. okt. 31.
 David Weiss, † 1601. ápr. 10.
 Eduard Schnel, belépett 1648. februárus 13.
 Franz Redler, 1634. nov. 13., 1684. aug. 9.
 50 Andreas Fridrich Römer, belépett 1812. ápr. 6.
 Gallus Olesch, 1654. július 20., 1673. decz. 25.
 Gerg¹ Böss, 1690. máj. 10., 1719. szept. 7.
 Gerg Erardt, † 1640. okt. 22.
 Gerg Gebell, 1614. febr. 23., 1645. szept. 20.
 55 Gerg Gebell junior, 1648. nov. 2., 1653. jún. 27.
 Gerg Greff, † 1601. aug. 1.
 Gerg Heffler, † 1603. aug. 15.
 Gerg Henneck alias Zakull, 1658. dec. 5., 1660. júl. 25.
- Gerg Heltner, belépett 1672. április 22.
 60 Georg Jeckel, 1722., 1757. ápr. 30.
 Georg Jeckelius junior, 1752. okt. 16., 1790. ápr. 30.
 Gerg Kemmel, 1635. februárus 22., 1658. szept. 15.
 Jerg Kossack, † 1626. szept. 10.
 Gerg May, 1655. ápr. 19., 1712. szept. 6.
 65 Gerg May, 1684. jan. 12., 1736.
 Gerg May, 1774. máj. 11., 1823. júl. 11.
 Gerg Medwesser, belépett 1614. febr. 23.
 Gerg Olescher, 1693. decz. 15., 1707. decz. 28.
 Georg Olescher, 1721. jún. 9., 1761. decz. 8.
 70 Georg Plecker senior, 1712. nov. 2., 1767. ápr. 14.
 Georg Plecker junior, 1739. ápr. 13., 1741. febr. 5.
 Georg Riemer, 1758. jún. 10., 1796. szept. 5.
 Georg Scheipner, 1746. febr. 12., 1763.
 Georg Schobel, 1721., 1763. jan. 11.
 75 Gerg Streittferder, 1638. aug. 9., 1653. okt. 10.
 Gerg Haus Welzer, 1641. nov. 11., 1654. okt. 11.
 Gorgess Andres (talán helyesebben Andres Gorgess) belépett 1672. máj. 2.
 Gottlieb Fleischer, belépett 1821.
 Greger Kindler, belépett 1615. április 14.
 80 Johann Altzner, 1690. aug. 12., 1719. szept. 4. pestisben halt meg.
 Johann Artss senior, 1719. okt. 19. pestisben halt meg.
 Johann Artss junior, 1719. szept. 7. pestisben halt meg.
 Johann Benckner senior, 1755., 1801. szept. 26.

¹ Gerg, Jerg, Georg = György.

- Johann Benckner junior, 1779. nov. 4., 1790. szept. 28.
- 85 Johannes Birthelmer, 1624. okt. 23., 1653. júl. 8-án.
- Hans Birthelmer junior, 1665. ápr. 19., 1660. szept. 12. pestisben halt meg.
- Johann Bömches, 1803. jan. 16., 1811. szept. 4.
- Johann Draudt senior, 1698. okt. 21., 1730. okt. 28.
- Johann Draudt junior, 1727., 1738. júl. 30.
- 90 Hans Filstich, 1660. jún. 29., 1660. szept. 25. pestisben halt meg.
- Hans Gebell, belépett 1631. jún. 4.
- Hans Gebell, belépett 1655. nov. 8.
- Hanns Gorgias, 1647. szept. 19. pestisben halt meg.
- Hans Gorgias junior, 1630. nov. 22., 1647. okt. 25.
- 95 Hans Grues (Gross), 1631. febr. 3., 1633. aug. 6.
- Hans Herman, 1615. szept. 1., 1625. decz. 12.
- Johannes Hinss, † 1649. jún. 5.
- Hans Hiemesch, belépett 1618. november 6.
- Johann Hiemesch, 1725., 1761. szept. 8.
- 100 Hans Henning (Hennek) 1666. jun. 21., 1711. ápr. 24.
- Hans Igel, † 1614. decz. 3.
- Johannes Igell senior. 1638. nov. 22., 1689. jún. 8.
- Hans Igell junior, belépett 1676. decz. 21.
- Hans Jekell, 1648. nov. 18., 1660. okt. 20. pestisben halt meg.
- 105 Johann Jeckelius, 1758. jún. 10., 1771. ápr. 2.
- Johann Georg Jekel, 1781. márcz. 2., 1812. ápr. 16.
- Johann Paul Jekel, 1794. aug. 25., 1816. júl. 7.
- Johann Paul Jekel, belépett 1825. febr. 27.
- Hans Kasser, † 1614. júl. 8.
- 110 Hans Kattner, 1628. jan. 3., 1631. máj. 5.
- Hans Klettner, 1648. jún. 15., 1686. máj. 26.
- Hans Klein, 1620. febr. 18., 1624. május 10.
- Hans Kreitzer, 1646. jan. 2., 1657. jan. 4.
- Hans Leffner, † 1602. nov. 13.
- 115 Hans Ludwich, † 1613. jún. 6.
- Hans Mautner alias Starckman, 1670. febr. 23., 1694. júl. 22.
- Hans Mautner vagy Starckman, 1711. okt. 16., 1761. október.
- Hans Nadescher, 1654. júl. 6., 1669. júl. 15.
- Johannes Plecker, 1731., 1775. decz. 31.
- 120 Hans Retsch, 1618. febr. 21., 1645. nov. 27.
- Hans Retts junior, 1652. decz. 15., 1708. decz. decz. 10.
- Hans Retsch junior 2., 1680. szept. 23.
- Hans Retsch junior 3., belépett 1717. okt. 5.
- Johann Christof Riemer, belépett 1765. jan. 12.
- 125 Johann Georg Riemer junior, belépett 1812. ápr. 6.
- Johann Sigerus, 1712. júl. 28., 1736. ápr. 13.
- Hanns Süßmilch, 1640. okt. 29., 1675.
- Hanns Süßmilch, 1666. máj. 24., 1788. aug. 5.
- Johann Süßmilch, 1700. máj. 22., 1836. okt. 16.
- 130 Hans Tartler vagy Schwarz, 1632. máj. 25., 1686. aug. 9.
- Heinrich Jekelius, belépett 1845. aug. 16.
- Jacobus Frantz, 1686. márcz. 25., 1698. decz. 9.
- Jacobus Frantzen, 1715. szept. 30., 1757. nov. 22.
- Jacobus Gaal, 1698. júl. 21., † 1719. szept. 17. pestisben.
- 135 Jacobus May, 1740. jún. 14., 1763. nov. 3.
- Jacobus Raab, 1732., 1780. máj. 22.

- Jeremias Jekel, 1618. nov. 15.,
1667. nov. 6.
Jeremias Jekell junior, belépett
1655. jan. 17.
Jeremias Jekelius, 1686. febr. 18.,
1716. febr. 7.
140 Jeremias Jeckelius, 1749. aug. 21.,
1804. aug. 22.
Jeremias Jeckel junior, 1777. máj.
7., 1791. szept. 26.
Jeremias Schobel, 1664. máj. 9.,
1668. okt. 13.
Josef Altzner, belépett 1731.
Josef Benckner, 1731., 1783.
júl. 18.
145 Josef Römer, belépett 1812. ápr. 6.
Josef Römer junior, belépett
1843. máj. 28.
Laurentius Bömches, 1748. ápr.
23., 1787. szept. 10.
Laurentius Friedrich, 1687. decz.
10., 1690. decz. 6.
Laurentius Kusch, 1644. okt. 24.,
1670. jún. 29.
150 Laurentius Resch, belépett 1813.
júl. 18., 1823. febr. 1.
Laurentius Römer, 1779., 1834.
jún. 9.
Lucas Baum, 1665. okt. 19., 1711.
szept. 12.
Lucas Friedrich, † 1603. aug. 4.
Lucas Gass (?), belépett 1622. jú-
nius 5.
155 Lucas Jeckel, 1743. febr. 12., 1787.
aug. 29.
Lucas Jeckelius, 1769., 1800.
márcz. 27.
Lucas Krestels, belépett 1657.
okt. 22.
Lukas Lang, 1753. nov. 16., 1791.
jan. 16.
Lucas Römer, † 1765.
160 Marcus Fuchs, 1648. nov. 18.,
1658. nov. 8.
Marcus Fuchs, 1678. júl. 9., 1709.
nov. 20,
Marcus Luesche, † 1612.
Marcus Plecker, 1644. febr. 22.,
1663. márcz. 10.
Marcus Riemer, 1690. aug. 12.,
1720.
165 Marcus Riemer junior, 1756. máj.
4., 1787. nov. 13.
Georg Marcus Riemer, 1783. aug.
19., 1831.
Marcus Schoppel, 1644. szept.
26., 1665. ápr. 14.
Marcus Wolff, belépett 1693.
jún. 15.
Merten¹ Betay, 1636. aug. 8., 1641.
febr. 23.
170. Merten Draudt, 1682. jún. 14.,
1696. decz. 24.
Martin Enyeter, 1698. júl. 21.,
1717. okt. 3.
Merten Hundertschaff alias Kem-
mel, 1629. jan. 16., 1633.
márcz. 7.
Martin Myss, 1722., 1769. jan. 16.
Martin Roth, belépett 1741. aug. 2.
175 Merten Süßmilch, 1685. jan. 8.,
1710. ápr. 19.
Martin Süßmilch junior, 1714.,
1719. aug. 22. pestisben halt
meg.
Merten Thadeus, 1683. okt. 19.,
1709. nov. 2.
Merten Tink, † 1601.
Merten Weiss, 1628. nov. 14.,
1659. júl. 14.
180 Merten Weiss junior, 1638., 1647.
szept. 27. pestisben halt meg.
Mattes Goldschmied vagy Schul-
ler, † 1613. máj. 27.
Mathes Kemmel, † 1631. decz. 20.
Michael Alzner, 1616. febr. 3.,
1644. decz. 2.
Michael Brassai, 1816. júl. 29., 1841.
185 Michael Czakul, belépett 1683.
jan. 4.
Michael Erkeder. 1736. márcz. 1.,
1756. febr. 20.
Michael Frantzen, 1748. febr. 26.,
1796. aug. 24.

¹ Martin, Merten = Martinus, Márton.

- Michael Fronius, 1727., 1763. okt. 18.
 Michael Hönningk (Hennek), † 1718. decz. 3.
- 190 Michael Jeckel, belépett 1783.
 Michael Krauss, 1675. máj. 22., 1686. júl. 24.
 Mechel¹ May, 1652. jún. 27., 1660. okt. 2. pestisben halt meg.
 Michael May, 1731., 1776. aug. 1.
 Michel Neisteder, 1667. jan. 24., 1710. ápr. 22.
195. Michael Perellheffer, 1641. máj. 22., 1660. szept. 27. pestisben halt meg.
 Mechel Prodner, belépett 1662. jan. 6.
 Mechel Renner, 1649. máj. 15., 1668. aug. 3.
 Michael Repser, 1673. okt. 10., 1717. ápr. 23.
 Marcus Riemer senior, 1727., 1779. jan. 27.
- 200 Michel Schildmacher, † 1603. júl. 29.
 Mechil Schmidt (Goldschmid), † 1659. máj. 13.
 Michel Schmidt junior, 1632. márcz. 15., 1639. jan. 28.
 Mechel Schöllingk (Schelling), 1616. okt. 23., 1652. jún. 27.
 Mechell Schwartz, 1652. decz. 15., 1676. nov. 29.
- 205 Michel Schweisser, † 1600. decz. 1.
 Michael Seybriger alias Sommer, 1624. okt. 23., 1673. ápr. 15.
 Messen Merten (talán teljesebben Merten Messen) 1616. decz. 7., 1637. febr. 5.
 Nafanael Trausch, 1741. aug. 2., 1772. máj. 7.
 Nicolaus Gebell, 1672. jún. 20., 1688. nov. 10.
- 210 Nicolaus Göbbel, 1702. jan. 5., 1710. ápr. 3.
 Paul Fenesser, † 1614. márczius 8.
- Paul Hinss, 1647. nov. 26. pestisben halt meg.
 Paul Kirpriger, † 1603. jan. 8.
 Paulus Klosch, 1686. okt. 14., 1695. okt. 18.
- 215 Paul Krezer, 1660. aug. 5. pestisben halt meg.
 Paul Morikesan, belépett 1620. jún. 16.
 Paul Pollak, 1633. júl. 19., 1633. aug. 26.
 Paul Raaber, 1781. márcz. 15., 1815. május 5.
 Paul Rether, 1693. nov. 3., 1705. Bukarestben halt meg.
- 220 Paul Rosenauer, † 1615. okt. 12.
 Paul Ruth, 1646. júl. 16., 1689. jún. 28.
 Paul Christian Schnell, 1791. máj. 5., 1822. júl. 28.
 Paul Schuller, † 1633. szept. 1.
 Paul Schuller, belépett 1636. július 21.
- 225 Paul Weiss, 1628. okt. 10., 1639. márcz. 28.
 Paul Tartler, † 1644. nov. 13.
 Pitter Bartess, † 1670. aug. 18.
 Petrus Bartesch, belépett 1685. decz. 3.
 Petrus Bartosch, 1711. jún. 29., 1738. jún. 30.
- 230 Pitter Biesz (Böss), 1632. szept. 8., 1658. decz. 23.
 Pitter Fogel, 1661. febr. 16., 1676. szept. 13.
 Pitter Hiemesch, 1656. jan. 17., 1666. okt. 15.
 Pitter Hiemesch, 1690. aug. 12., 1721.
 Petrus Hiemesch junior, 1719. aug. 7., 1764. szept. 9.
- 235 Petrus Hirscher, 1698. júl. 21., 1705. aug. 18.
 Petrus Lang, 1739. nov. 16., 1776. márcz. 31.
 Petrus Laurenti, beállott 1755. máj. 1.

¹ Mechel, Mechil = Michael, Mihály.

- Pitter Perellheffter, † 1633. aug. 13.
 Pitter Perellheffter junior, 1628. aug. 22., 1655. jún. 19.
- 240 Pitter Repser, † 1642. okt. 22.
 Pitter Repser (vagy Schun), 1655. decz. 6., 1675. okt. 12.
 Petrus Riemer, 1717. okt. 5., 1754. decz. 14.
 Piter Sigerus, 1685. márcz. 12., 1715. jan. 15.
 Petrus Sigerus, † 1720.
- 245 Petrus Sigerus, 1758. decz. 21., 1771.
 Pitter Schnell, 1614-ben Szebenbe költözik.
 Pitter Wolkendorffer, † 1608. júl. 16.
 Samuel Barbenius, 1742., 1786. okt. 5.
 Samuel Betzmann, 1784. jan. 21., 1816. máj. 19.
- 250 Samuel Filstich, 1752. okt. 16., 1793. szept. 6.
 Samuel Kalp, 1758. jun. 28., 1788. jan. 19.
 Samuel May, 1769. nov. 22., 1804. aug. 26.
 Samuel Rutt, † 1660. ápr. 18.
 Samuel Rutt junior, 1637. okt. 26. 1686. szept. 29.
- 255 Sebastian Hahn, belépett 1741. aug. 2.
 Simon Draudt, † 1693. aug. 27.
 Seimen¹ Fenesser, 1615. szept. 1., 1621. febr. 26.
 Simon Goldorbeiter, † 1629. jan. 1.
 Simon Gruz (Griess), † 1611.
- 260 Simon Krestels, beállott 1693. júl. 27.
 Simon Riemer, 1720. okt. 5., 1741. júl. 23.
 Simon Riemer, belépett 1746. aug. 2.
 Steffen Filstich, 1682. júl. 8., 1737. okt. 10.
- Steffen Gaal, beállott 1672. jún. 20.
- 265 Steffen Pip vagy Zimmermann, 1662. nov. 6., 1689. aug. 12.
 Stephan Retter, 1758. decz. 31., 1761. máj. 4.
 Steffen Tellmen, † 1612. márcz. 29.
 Stefan Tholvay, † 1612.
 Steffen Welzer, 1615. szept. 1., 1636. aug. 26.
- 270 Steffen Weilzer, 1700. márcz. 1., 1734.
 Stefan Welzer, 1740. decz. 21., 1785. máj. 28.
 Tomas Bloweber, 1667. júl. 16., 1699. júl. 3.
 Thomas Bruesen, beállott 1636. júl. 7.
 Thomas Bross, † 1647. márcz. 31.
- 275 Thomas Fenesser, 1619. nov. 4.
 Tomas Gorgias, 1630. decz. 29., 1678. máj. 24.
 Thomas Greff, 1698. okt. 21., 1708. júl. 5.
 Thomas Gruss, beállott 1620. febr. 18.
 Tobias Jekel, beállott 1650. márczius 14.
- 280 Thomas Kasten, 1825. okt. 13., 1838.
 Thomas Klosch, 1649. jún. 1., 1708. júl. 27.
 Thomas Melcher, 1678. júl. 14.
 Theodor Römer, beállott 1767. jún. 10.
 Thomas Trepches, † 1618. aug. 21.
- 285 Thomas Trepches, 1632. márcz. 15., 1676. jan. 11.
 Valentinus Igel, 1666. máj. 24., 1691. jan. 5.
 Fellten² Maldesser, † 1601. márczius 14.
 Valentinus Schoppel, beállott 1690. máj. 10.
 Valentinus Urbeger, 1641. nov. 6., 1657. jan. 16.
- 290 Wolf Kimmel, † 1629. ápr. 17.

¹ Seimen = Simon.² Fellten, Valentinus = Bálint.

E feljegyzések eléggé pontosak és megbízhatók, de nem teljeseek, pl. az első részben 1702-től—1711-ig egy bejegyzés sem történt. A második részben is néhol hiányzik a hónap vagy nap, sőt az is megesis, hogy néha egy-egy év halottait csak később egyszerre vezetik be s így bizony megtörténhetett, hogy egy-kettő kimaradt.

Összegezve az adatokat azt találjuk, hogy míg a XVII. században 147 mester vétetett fel a czéhbe, a XVIII-ikban 72, a XIX-ikben pedig csak 20, a mi kézzelfoghatólag mutatja az ötvösség hanyatlását. Örök kár, hogy a régebbi korból nincs ilyen pontos jegyzékünk; de így is hálára vagyunk kötelezve azok iránt, kik e mesterkönyvet írták s több száz brassai ötvösnek nevét az utókor számára megőrizték.

Gyárfás Tihamér.